

01. april 2020

IIA2020/18

Uunga siunnersuut: Nappaatit tunillaassortut akiorniarlugit iliuutsit pillugit Inatsisartut peqqussutaata allangortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisissaat nr. xx, xx.xxx-imeersoq (Tunillaassuinerup pinaveersaartinniarnernani siaruarnaveersaartinniarnernanilu aamma sullissiniarnermi pisariaqartitat il.il. qulakkeerniarnernani iliuseqartoqarsinnaanermut annertusaaneq)

(Peqqissutsimut, Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoq)

Inatsisip atuuttup, ulluni makkunani nunarsuarmi nunatsinnilu nappaassuup tuniluuttup imaannaangittumik aqquusaqqanerani, oqaasertaasingut suliarisariaqavitatsinnut Siumumiit imaattumik oqaaseqassaangut.

Siullermik Naalakkersuisut nunatsinni inuiaqatigiinnut tamanut nappaassuup tuniluuttup nunatsinnut apuunnerata ullumikkut ullut 17-t qaagiusimalernerani siaruatsaaliorneqarneranut tunniussimalluinnarlutik annertuunik suliaqarnerannut Siumumiit qutsavingaavut.

Minnerunngittumik ataatsimiititaliarsuarmi aallartitat peqatigalugit inuiaqatigiittut aqutissavut isumannaannerusut tuniluuteratarsinnaasullu pitsaaliorneqarnissaanut inuiaqatigiinnut illersuilluinnartut innersuussuteqartarnerinut, aammalu nunarsuarmi WHO-p malinneqartussatut innersuusarnerani nunatsinni aamma malinnissaannut innersuussisarnerat malinneqarnerallu, Siumumiit toqqissisimanartipparput taamatullu ingerlaginnarnissaannut nukissamik qamangavik isaassiffigalutigit.

Tamatumallusooq kinguneraa maannamut inuiaqatigiinni qulit maani Nuummi tunillatsissimasut amerlanerunnginnerat pitsaasumik aqutsinermik tunngavilik killiffigigatsingu atorlutigulu, sakkortuumik aqutsineq kisimi aqutissaangilaq, inuiaqatigiittummi pisortat maleruaqqusaasa malinneqarnerat siaruattaaliuinermi pingaaruteqarnerpaavoq. Innersuussutinik inuiaqatigiit malinneqqissaarnerat amerlanerpaat toqqissisimanitsinnut tunngavissiivoq pingaaruteqarluinnartoq. Taamaattumik pinngittoorsinnaangilanga inuiaat paasinnillutik malinnilluarmata uummatinnik pisumik qutsavigissallugit, sulilu malinnilluarnissaannik kissaallugit piunaffigalugillu.

Tassuunakkummi inuiaqatigiittut nappaassuarmik tuniluuffiunata ilaqutariittut aammalu nunaqqatigiittut nunatsinnilu angallannikkut immitsinnut ornissinnaalernissamut ataatsimoorsinnaalernissamullu piaarnerusumik angusaqatigiinnissatsinnut innersuussutaasunik malinninnissaq aqutissat pitsaanersaraat.

Ulluni qaangikkatsinni pisortat innersuussutaannut ajorluartumik malinnissinnaangittunik ilaqarsimavungut, ilaatigullu inatsisartut inatsisaata matuma sukaterariaqarneranut tunngavissiisunik.

Inooriaaseq sungiusimangilluinnagarput, inuiaqatigiittut ataatsimuualaaqatigiinnermik pingaatsissuunitsinnit ilaqutariittut ataatsimuualaarnermik pigaartitsuunitsinnik allanguilluinnartumik ullut atulersimasavut, sivikinnerpaatissagutsigit tamatta malinninnissarput pisariaqarteqaarput.

Paasinninnissatsinnulli suli kingusinaanngilangut taamattumik siuliani innersuussutitut malinnittut assigalugit tamatta peqqussutaasunut malinnaallutalu malinnitta.

Nunarsuarmi nappaassuup tuniluuttup nunatsinnut apuunnerata kingunerisaanik akiuniarnerullu annertuup aammalu siaruatsaaliornerata suleqatigiiffiunera, toqqissimatitseqataasoq oqaruma kukkuneruseringilara pissutigalungu suliarput una partiilersorfiunngilaq nappaassuarmi qalipaateqanngimmat kimulluunniit kikkunnulluunniit tuniluussinnaasoq. Taamaattumik partiit tamaasa suleqatigiinnermut ataatsimoorfiusumut uummamik pisumik qutsavingaakka, nungutsivinnissaanullu nunatsinni peqatigeqqissallusi qilanaaralutigu. Ataatsimoornerput nunamut inuiaqatigiinnullu ataqqeqatigiinnermik immitsinnullu illersoqatigiinnissatsinnik annertuumik pisussaatsippat taamatut ingerlanissatsinnut ingerlaqqinnissatsinnullu. Minnerunngitsumittaaq qutsavigiumavakka susassaqtut tamarmik, peqatigiiffiit, kattuffiit, suliniaqatigiiffiit, suliffeqarfiit niuertarfiit il.il. maniguullutik inuiaqatigiinni akisussaaqataanertik timalersormassuk, tamassi qamannga pisumik quttavigaassi, taamalu ingerlanersi ingerlatiinnaqqullugu kaammattorpassi.

Inatsisartut inatsisaata ulluni makkunani pisunut peratarsinnaasullu Naalakkersuisut inatsisitigut pisussaaffeqarlutik aqutsineranni tunngavissanik annertunerusunik pilersitsisussaaq, aammalu sakkortunerusunik aqutsisinnaanerup ingerlanneqassinnaaneranut tunngavissaqtitsilissaaq, aqutsinermi napaassuup siaruatsaaliorneqarneranut tunngasuni pisariaqartinneqarpat.

Ilaatigut siunnersuutip uuma saqqummiunneqarnerani inuit piginnaatitaaffii qaagerneqartut oqariartuutaasoq malungaarput, kisianni inatsisartut inatsisaata sumut killittoqarsimappat pisinnaatitaaffinnik killiliisinnaaneq pillugu malitassaliornnaaneq ersarissaneqarmat ippinnartinngilarput, ilaatigut makku tunngavigisavut issualaartariaqarpakka paasineqarnerunissaat qulakkeerumallungu.

“§12d imm. 2 Naalakkersuisut aalajangersaasinnaapput, inatsisit allat imaluunniit inatsit alla naapertorlugu pisortanut aalajangiunneqarsimasut naapertorlugit, pisuni makkunani:

1) Saneqqutsineq pisariaqarpoq nunami maani nappaatip nalinginnaasumik tamanut ulorianartup siaruarnissaata pinaveersaartinneranut siaruarnaveersaartinneranullu.

2) Saneqqutsineq pisariaqartinneqarpoq nunami maani nappaatip nalinginnaasumik tamanut ulorianartup siaruarnissaata pinaveersaartinneranut siaruarnaveersaartinneranullu suliniut malitsigisaattut aamma pisussaaffiit piginnaatitaaffiillu pineqartut tassunga atatillugu pingaaruteqannginnerusutut isigineqarsinnaappata.

3) Nunami maani nappaatip nalinginnaasumik tamanut ulorianartup siaruarnissaata pinaveersaartinneranik siaruarnaveersaartinneranillu suliniutit malitsigisaattut, pisussaaffiit pisinnaatitaaffiillu pineqartut eqquatsinnissaat ajornarsippat imaluunniit malinnissaat ajornakusoortorujussuuppat.

§ 12 e. Inatsisit malillugit pisortanut atatillugu inuit pisussaaffimmik saneqqutsisinnaanerut pillugu maleruagassanik Naalakkersuisut aalajangersaasinnaapput, tamanna inatsit una naapertorlugu suliniutit

aallartinneqartut malitsigisaannik, pisussaaffimmik tassanga inuit eqquutsitsisinnaanerit ajornarpat imaluunniit ajornakuusoortorujussuuppat.”

Tamatuma takutippaa ersersillugulu inuiaqatigiittut pisortataniik malinneqarnissaannut innersuussutaasut malikkutigit sioqqullungu ernummatigineqartut pinavianngittut, aattaallu nunami asasatsinni nappaassuup siaruatsaaliorneqarneranut inuit malinnikkumanatik iliuuseqartarpata iliuuseqarpatalu Naalakkersuisut aaliagersaasinnaasut.

Inatsissamilu matumani pisortat suliffeqarfiini periusaasinnaasut aaliagersaasinnaanerillu ilanngunneqarmata, assersuutigalugu atuarfeqarfiit ilinniarfiit il.il. pillugit malitassaliorsinnaanerit Naalakkersuisunut inatsissap ilassutaatigut piginnaatitsissutissavut iluarisimaarpavut.

Naggataatigut ulluni qaangersuni Naalakkersuisut sinnerlungit Naalakkersuisut inuiaqatigiinnut malinnaatitsinerat annertoq pillungu qutsavingaavut. Pingaartumik Naalakkersuisut siulittaasuata Naalakkersuisut sinnerlugit apuussaai oqaasinnguit naatsut inuiaqatigiitsinnut imaqaqisut pisariaqaqisullu tunniunneqartannerannut qujavungut.

“Inuiaat kalaallit nunaanniittusi ulloq unnuarlu uummatinnit ajunngittumik kissaassineq neriuteqarneq eqqugaassanngitusi nappaassuarmik inuiaqatigiinnut teqqalaartittuarpara Naalakkersuisut sinnerlugit.

Inuiaat ASAVASSI.”¹

Inuiattut nalaatatsinni nunarsuarmilu eqqugaasorpasuit piffianni oqaatsit taama ittut nukissamik ataatsimoortuarnissamik angisuumik tunisipput. Qujanaq.

Sulilu suleqinnissassinni Naalakkersuisut atorfilittat ataatsimiititaliarsuami ilaasortat minnerunngittumik peqqinnissaqarfimmi sulisut inuiannut sulinissinni nukissaqartuarisi. Pisariaqarfiini ajaperfiunissatinnut piareersimassaangut.

Taama oqaaseqarluta Inatsisissatut siunnersuut tamakkiisumik ilalerparput, ingerlaannartumillu aappassaaneerneqarnissaa pingajussaaneerneqarnissaalu inassutigaarput.

Karl-Kristian Kruse, Siumut

¹ Naalakkersuisut siulittaasuata Kim Kielsen Naalakkersuisut Cononavirus pillugu tusagassiortunik katersortitsinerat sapaat, marts 2020